İRAN'DA YENİ FIRSAT

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi ve TOBB Fotoğraf Servisi

İran'a uygulanan ambargonun kalkmasından sonra Türk iş dünyası 110 milyar dolarlık pazardan pay almak için atağa kalktı. TOBB, İran'a ilk ziyareti yaparak iş dünyasına öncü olurken, Tercihli Ticaret Anlaşması'nın hayata geçmesiyle de sektörler büyük bir fırsat yakaladı.

ABD, Avrupa Birliği (AB) ve Birleşmiş Milletler (BM) tarafından İran'a uygulanan ambargonun kalkmasından sonra Türk iş dünyası da 110 milyar dolarlık pazardan pay almak için atağa kalktı.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu başkanlığındaki TOBB heyeti, İran'a ilk ziyareti yaparak iş dünyasına öncü oldu.

Ziyareti değerlendiren TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "İran hem komşumuz hem de doğal ticari partnerimiz. Türk ve İran şirketleri daha fazla ticaret, yatırım ve üçüncü ülkelerde birlikte iş yapabilir. Bu potansiyel mevcut" dedi. Ziyarette iki ülke arasında birçok işbirliğine de imza atıldı. TOBB heyeti, İran'a yaptığı çıkarma ile "Komşu ülkenin iş dünyası olarak daha fazla ekonomik işbirliğine varız" mesajını iletirken; demir çelikten kimyaya, tekstilden perakendeye birçok sektör İran ile ticareti artırmak için çalışmalara başladı. İki ülke arasında 29 Ocak 2014 tarihinde imzalanan Tercihli Ticaret Anlaşması ile de sektörlere büyük avantajlar getirildi.

Hangi ürünlerde vergi indirildi?

Anlaşma sayesinde İran, Türkiye'ye bazı ürünlerde gümrük vergisi indirimi sağladı. Bu ürünler temizlik ürünleri, ilaç, kozmetik, plastik malzemeler, orman ürünleri, tekstil, hazır giyim, ev tekstili, mobilya,

Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci

çelik ürünleri, demir ve demir dışı metaller, buzdolabı, bulaşık makineleri gibi beyaz eşya ürünleri, klimalar ve elektrik-elektronik ürünleri. Tercihli ticaret anlaşması sayesinde bu ürünlerde ihracatın önemli oranda artması bekleniyor.

İş dünyası İran ile ticareti artırmak için kolları sıvarken, diğer yandan Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Ekonomi Bakanlığı da komşu ülke ile ilişkilerin geliştirilmesi için çalışmalar yürütüyor.

110 milyar dolarlık pazar

Sorularımızı yanıtlayan Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci de İran'a yönelik ambargonun kaldırılmasıyla bölgemizde ekonomik anlamda yeni bir sayfayı açtıklarını söylüyor. Tüfenkci, "Uzun süredir devam eden yaptırımlar nedeniyle İran'ın petrol gelirleri yarıya düşmüş, bankacılık sistemi uluslararası piyasalardan kopmuştu. Bu nedenle bize yakınlığıyla ulusal ekonomimizde önemli bir yere sahip olabilecek komşumuz İran'ın ülkemiz için yeni bir pazar dinamizmi yaratacağı açıktır" diyor.

Ambargo süresince İran riyali dolar karşısında üçte iki oranında değer kaybetmiş. İran sanayisi hammadde ve yan ürün bulmakta güçlük çekerken, ilaç bulmak bile lüks haline gelmiş.

Bakan Tüfenkci, yeni dönemi şu sözlerle özetliyor: "Şimdi ise İran ekonomisinin yıllık 110 milyar dolarlara ulaşan yeni bir dinamizm oluşturması bekleniyor. Bu noktada ülkemiz için önemli olan bu yeni oluşması öngörülen ekonomi paydasından bizim ne kadar alacağımızdır. En büyük payı alabilmek için hedeflerimizi belirliyor, bizi bu hedeflere götürecek uygulamalar üzerinde yoğunlaşıyoruz."

Türkiye ile İran İslam Cumhuriyeti arasındaki ticarete önemli bir ivme kazandıracak Tercihli Ticaret Anlaşması 29 Ocak 2014 tarihinde imzalandı. Bu anlaşma ile İran Türkiye›ye bazı ürünlerde gümrük vergisi indirimi sağladı.

Bakan Tüfenkci, bu anlaşmanın yararlarını da şöyle aktarıyor: "Bu ürünler temizlik ürünleri, ilaç, kozmetik, plastik malzemeler, orman ürünleri, tekstil, hazır giyim, ev tekstili, mobilya, çelik ürünleri, demir ve demir dışı metaller, buzdolabı, bulaşık makineleri gibi beyaz eşya ürünleri, klimalar ve elektrik-elektronik ürünleridir. Tercihli ticaret anlaşması neticesinde bu ürünlerde ihracatımızın önemli oranda artacağını öngörüyoruz.

Tekstil ve mobilya sektörü avantajlı

İran'la ticarette tekstil sektörü ve mobilya sektörü oldukça avantajlı gözükmektedir. İş dünyasının bu sektörlerde ihracatı artacak. Türk firmalarının ayrıca perakende sektöründe önemli bir talep artışının beklendiği İran'da firmalarımızın mağazalaşmaya yatırım yapması durumunda karlılık oranlarının artacağı kanaatindeyim. Ülkemizin 2023 hedefleri kapsamında büyük önem arz eden elektronik ticaretin, toplam perakende ticaret içindeki oranı % 1,7 seviyesindeyken, bu oranın önümüzdeki on yıl içinde artması ve % 8-10 bandına ulaşması amaçlanmaktadır. 2018 yılı için 170 milyar TL'lik e-ticaret işlem hacmi ve 2023 yılı için 500 milyar dolar ihracat hedeflerine ancak e-ticaret sektörünün geliştirilmesi, firmaların internetin olanaklarını kullanarak yeni pazarlara açılması ve yeni müşteriler elde etmesi sayesinde ulaşılabilecektir. 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun geçtiğimiz yıl yürürlüğe girdi. e-ticaretin yasal alt yapısının oluşturulmasının, şirketlerimizin İran ve diğer ülkeler ile yapacağı ticarete olumlu yönde katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

e-ticarette pozisyon alın

Bu noktada, geleceğin ticaret biçimi olarak ifade edebileceğimiz e-ticaretin başta İran gibi komşu ülkelerimizle olmak üzere ülkeler arası ticarette önemli bir rol oynadığını ve şirketlerimizin de buna göre pozisyon almalarının faydalı olacağını belirtmek isterim. İmzaladığımız Tercihli Ticaret Anlaşması, İran ve ülkemiz arasında adil rekabet koşullarını oluşturacak. Güvenli ve öngörülebilir bir ortam tesis edecek ve ticaretin çeşitlendirip hacmini artıracak. İki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkiler güçlenecek. Bu durumun tarım da dâhil olmak üzere birçok sektörde etkili olacağını düşünüyorum.

'Tarım' elektronik ortamda olacak

Ayrıca, tarım ürünleri piyasamızı ulusal boyuttan uluslararası boyuta taşımaya yönelik çalışmalarımız da mevcut. Bu kapsamda, lisanslı depoculuk sisteminin yaygınlaştırılmasını ve kurulacak olan ürün ihtisas borsası ile tarım ürünleri ticaretinin tamamen elektronik ortama aktarılmasını planlıyoruz. Yakın coğrafyada bulunan ülkelerde üretime ve ticarete konu olan ürünler için ortak bir piyasanın ülkemizde oluşması için çaba sarf edeceğiz. Hububat ve yağlı tohumlar alanında yapılacak çalışmalara

paralel şekilde sebze ve meyve ticaretinin de gelişmesi için bu ülkelere yönelik olarak hem üretim potansiyelimizi tanıtma hem de ticari alt yapımız hakkında gerek teknik gerekse mevzuat yönünden bilgilendirme gibi faaliyetlerde bulunmayı planlıyoruz."

Perakende sektörü İran'ı değerlendirmeli

Bakan Tüfenkci, perakendecilik sektörünün İran'daki avantajlarını da şu sözlerle dile getirdi: "Ülkemizde son yıllarda istikrarlı bir şekilde büyüme grafiğini devam ettiren ve dünyadaki modern ve innovatif yaklaşımları benimseyerek gelişmeye devam eden önemli bir ticari faaliyet alanı da perakende ticarettir. Alışveriş merkezleri, zincir mağazalar ve diğer perakende işletmeler özelinde müteahhitlik ve yönetim gibi alanlarda ileri düzeyde tecrübe ve kazanımlar elde eden Türk girişimcilerimizin, yurtdışında var olan şube sayılarını artırmaları ve açılımlarını daha da ilerilere taşımalarının Ülkemiz ekonomisine de olumlu katkılar sunabileceğini değerlendirmekteyiz. Bu açıdan perakende sektörünün, ekonomik, demografik ve coğrafi sınırları bakımından büyük bir potansiyel arz eden İran ile ikili ekonomik ilişkilerin gelişmesini sağlamak adına, gerekli fizibilite çalışmaları doğrultusunda yatırımcılarımızca değerlendirilmesinin uygun olabileceğini düşünüyoruz."

Çalıştaylar düzenliyoruz

Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci, bakanlığın çalışmaları hakkında şu görüşleri aktardı: "Ticaret sicili uygulamalarında Yeni Türk Ticaret Kanunu ile yapılan düzenlemeler ve MERSİS Projesi ile oldukça başarılı bir noktaya geldik. Sınır ötesi ticaretin giderek daha yaygın hale geldiği günümüzde, ticaret sicillerinin önemi de ulusal ölçekten uluslararası ölçeğe taşınmaktadır. Bu yüzden, çeşitli uluslararası kuruluşlar ile yakın temas halindeyiz. Ticaret sicili konusunda İran'ın da üyeleri arasında yer aldığı İslam İşbirliği Teşkilatı ile işbirliği içindeyiz. Bildiğiniz gibi, İslam İşbirliği Teşkilatı, İslam dünyasının çıkarlarını korumak ve üye devletler arasında işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla kurulmuştur. Ülkemiz, bu Teşkilat'ın bir daimi komitesine, iki alt kuruluşuna ve üç ilgili kuruluşuna ev sahipliği yapmaktadır. İslam dünyasının çok taraflı ekonomik ve ticari işbirliğine yönelik ana platformu olan İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi'nin yani kısa adıyla İSEDAK'ın Başkanlığı Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından yürütülmekte ve her yıl Ülkemizde çeşitli toplantılar düzenlenmektedir.

İSEDAK kapsamında, 2013 yılında İslam İşbirliği Teşkilatı Üyesi Ülkeleri Ticaret Sicil Teşkilatları Arasında İşbirliği ve Tecrübe Paylaşımı Çalıştayı'nı düzenledik. Çalıştay'ın ana teması, üye ülkelerin ticaret sicili uygulamalarının tanıtılması, edinilen bilgiler çerçevesinde ticaret sicilleri arasında işbirliği imkânlarının geliştirilmesi ve böylece iş yapma kolaylığının sağlanmasıydı. Bu Çalıştay'a, Teşkilatın üyesi olan 29 ülkeden ve Dünya Bankası, OECD ile AB Türkiye Delegasyonundan temsilciler katıldı. Ülkemiz ev sahipliğinde düzenlenen bu Çalıştay'da, üye ülkelerdeki ticaret sicili uygulamaları değerlendirildi ve

2014 ve 2015 Yılları İran ile Fasıl Bazında Dış Ticaretimiz (Milyon Dolar)

İhracat

Fasıl	Fasıl Adı	2014	Pay	2015	Pay	Değişim
71	İnciler, kıymetli taş ve metal mamulleri, madeni paralar	820	21.00%	890	24.00%	9.00%
84	Kazan: makina ve cihazlar	484	12.00%	423	12.00%	-13.00%
39	Plastik ve plastikten mamul eşya	244	6.00%	186	5.00%	-24.00%
44	Ağaç ve ağaçtan mamul eşya: Odun kömürü	209	5.00%	169	5.00%	-19.00%
85	Elektrikli makina ve cihazlar	164	4.00%	158	4.00%	-4.00%
24	Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	133	3.00%	133	4.00%	0.00%
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	95	2.00%	120	3.00%	26.00%
87	Motorlu kara taşıtları	108	3.00%	99	3.00%	-8.00%
96	Çeşitli mamul eşya (kalemler, fırçalar vb.)	44	1.00%	93	3.00%	111.00%
73	Demir veya çelikten eşya	116	3.00%	90	2.00%	-22.00%
	Diğer	1.469	38.00%	1.302	36.00%	-11.00%
	Toplam	3.886	100.00%	3.665	100.00%	-6.00%

İthalat

Fasıl	Fasıl Adı	2014	Pay	2015	Pay	Değişim
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	8.42	86.00%	4.901	80.00%	-42.00%
39	Plastik ve plastikten mamul eşya	516	5.00%	464	8.00%	-10.00%
74	Bakır ve bakırdan eşya	225	2.00%	194	3.00%	-14.00%
31	Gübreler	133	1.00%	100	2.00%	-24.00%
29	Organik kimyasal müstahzarlar	125	1.00%	91	1.00%	-27.00%
79	Çinko ve çinkodan eşya	77	1.00%	89	1.00%	15.00%
76	Alüminyum ve alüminyum eşya	108	1.00%	45	1.00%	-58.00%
72	Demir ve çelik	24	0.00%	30	0.00%	25.00%
8	Yenilen meyveler, kabuklu yemişler, turunçgiller	16	0.00%	19	0.00%	19.00%
70	Cam ve cam eşya	25	0.00%	17	0.00%	-32.00%
	Diğer	165	2.00%	147	2.00%	-11.00%
	Toplam	9.833	100.00%	6.096	100.00%	-38.00%

Kaynak: *SAS*

Yıllar İtibarıyla İran ile Dış Ticaretimiz (Milyon Dolar)								
	İhracat	Değişim	İthalat	Değişim	Dış Ticaret Hacmi	Değişim	Dış Ticaret Dengesi	Değişim
2002	334	-	921	-	1.255	-	-587	-
2003	534	59,8%	1.861	102.00%	2.394	91.00%	-1.327	126.00%
2004	813	52,3%	1.962	5.00%	2.775	16.00%	-1.149	-13.00%
2005	913	12,3%	3.47	77.00%	4.383	58.00%	-2.557	123.00%
2006	1.067	16,9%	5.627	62.00%	6.694	53.00%	-4.56	78.00%
2007	1.441	35,1%	6.615	18.00%	8.057	20.00%	-5.174	13.00%
2008	2.03	40,8%	8.2	24.00%	10.229	27.00%	-6.17	19.00%
2009	2.025	-0,3%	3.406	-58.00%	5.431	-47.00%	-1.381	-78.00%
2010	3.044	50,4%	7.645	124.00%	10.689	97.00%	-4.601	233.00%
2011	3.59	17,9%	12.462	63.00%	16.051	50.00%	-8.872	93.00%
2012	9.922	176,4%	11.965	-4.00%	21.886	36.00%	-2.043	-77.00%
2013	4.193	-57,7%	10.383	-13.00%	14.576	-33.00%	-6.191	203.00%
2014	3.886	-7,3%	9.833	-5.00%	13.719	-6.00%	-5.947	-4.00%
2015	**3.665**	**-5,7%**	**6.096**	**-38.00%**	**9.761**	**-29.00%**	**-2.432**	**-59.00%**

Kaynak: *SAS*

Yıllara Göre İran'ın Dış Ticaret Hacmi (Dolar)*					
	2006	2010	2011	2014	2011-2014 Yılları Değişim
İhracat	63.247.000	83.785.000	130.544.000	73.874.216	-43.00%
İthalat	40.685.759	54.697.236	68.319.000	53.649.618	-21.00%
Dış Ticaret Hacmi	103.932.759	138.482.236	198.863.000	127.523.834	-36.00%
Dış Ticaret Dengesi	22.561.241	29.087.764	62.225.000	20.224.598	-67.00%

Kaynak: *Trademap *Trademap veri ağında İran'ın 2012, 2013 yılları dış ticaret verileri yer almamaktadır.*

ülkeler arası işbirliği noktasında çalışmalar yapıldı. Biz de, ticaret sicili ve MERSİS uygulamasına ilişkin Ülkemiz deneyimlerini üye ülkeler ile paylaştık. Üye ülkeler açısından çok faydalı olan bu Çalıştay'ın ikincisini de bu yıl içinde yapmayı planlıyoruz."

Gümrük kapıları yenileniyor

Bu arada İran'la ile ticareti geliştirmek amacıyla komşu ülkeye açılan gümrük kapılarında yenileme çalışmaları yürütülüyor.

Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci, bu çalışmalar hakkında da şöyle konuşuyor : "Bu kapsamda Hakkari ilinde bulunan Esendere Gümrük Kapısı'nın Yap-İşlet-Devret kapsamında yenileme çalışmaları tamamlanmış olup yenilenen tesislerin 2016 ilk yarısında hizmete açılması planlanmaktadır.

Van ilinde bulunan Kapıköy Gümrük Kapısı'nın Yap-İşlet-Devret kapsamında yenilenme çalışmalarının 2017 yılında bitirilmesi hedeflenmektedir.

2002 yılında yapılarak hizmete açılan Ağrı ilinde bulunan Gürbulak Gümrük Kapısı, günümüz itibariyle gerek gümrük iş ve işlemlerinde gelinen nokta, gerekse İran'la ticaretimizde yaşanan ve beklenen gelişmeler nedeniyle ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Bu amaçla kapının yenilenmesi amacıyla ilave arazi kamulaştırma/tahsis ve projelendirme hazırlıklarına başlanılmıştır.

İran ile ülkemiz arasında bulunan 3 kara hudut kapısından ikisi olan Esendere (Hakkari) ve Kapıköy (Van) Gümrük Müdürlükleri'nin Yap-İşlet-Devret modeli ile yeniden yapılandırılması gündemdedir. Bunlardan Esendere Gümrük Kapısı'nın mevcut tesisleri yenilenmiş olup, geçici kabul aşamasına gelinmiştir. Kapıköy'de ise yine Yap-İşlet-Devret modeli çerçevesinde yer teslimi yapılmış olup, projelendirme aşamasındadır. Ayrıca, İran tarafının karşı tarafın yollarını TIR geçişine uygun hale getirmeyişi modernizasyon sürecini bir nebze yavaşlatmaktadır. Bu konuda da gerek Bakanlığımız gerekse de ilgili diğer Bakanlıklar olan Dışişleri, Ekonomi ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığımız tarafından gerekli diplomatik adımlar atılmaktadır. İran'a açılan en büyük kara hudut kapımız olan Gürbulak (Ağrı) kara hudut kapımızın da zaman zaman doğan ihtiyaçlar kapsamında yenileme çalışmaları yapılmaktadır. Ayrıca, bu kapımızın daha etkin çalışabilmesine yönelik bir ideal tasarım proje çalışmasını da gündemimize almış durumdayız.İran'a açılan bu kapıların modernizasyon çalışmalarının tamamlanması ile fiziki kapasiteleri artırılacak, geçişler en hızlı ve en güvenli hale gelecek, böylelikle İran'a karayoluyla olan ticaret hacmimizde gözle görülür bir artış yaşanacaktır. Şu an Bakanlığımız ile İran'daki muhatabımız İran Maliye Bakanlığı Gümrük İdaresi arasında iyi bir işbirliğine sahibiz. Gerek ikili ziyaretlerimiz, gerek uluslararası platformlarda ortak hareket içerisinde bulunmamız bölgemiz ve ikili ilişkilerimiz açısından oldukça iyi sonuçlar doğurmaktadır. İki ülke gümrük idareleri arasındaki tüm konular gerek gümrük idaresi başkanları düzeyinde gerçekleştirilen üst düzey toplantılarda gerekse uzmanlar düzeyinde gerçekleştirilen teknik toplantılarda görüşülmektedir. Bu şekilde ortaya çıkan cari sorunların hızlı çözümü sağlanmaktadır."

Ekonomi Bakanı
Mustafa Elitaş

İran 'Hedef Ülke' olarak belirlendi

Bu arada Ekonomi Bakanlığı da komşu ülkeye yönelik çalışmalarını artırdı ve Bakanlık tarafından, İran 2016-2017 yıllarında "Hedef Ülkeler"den birisi olarak belirledi.

Sorularımızı yanıtlayan Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş İran'a yönelik olarak yaptırımların 16 Ocak 2016 tarihinde kaldırılması ile ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi için yeni bir kapının açıldığını söylüyor. Bakan Elitaş, "Yaptırımların kaldırılmasını memnuniyetle karşılıyoruz ve açılan bu yeni kapının iki ülkenin de faydalanacağı şekilde ekonomik ve ticari ilişkilerimize yansımasını amaçlıyoruz" diyor.

Bakan Elitaş şöyle devam ediyor: "İran'ın ekonomik göstergelerinde beklenen olumlu yöndeki gelişme ve İran halkının özel tüketim harcamalarının artması sonucunda ikili ticaret hacmimizin daha da gelişmesi beklenmektedir. Bu çerçevede, önümüzdeki dönem ülkelerimiz için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bakanlığımız tarafından, İran 2016-2017 yıllarında Hedef Ülkelerden birisi olarak belirlenmiş olup, ticaretimizin önünde bizlere engel olabilecek her türlü sorunun aşılması ile bu fırsatların tam anlamıyla kullanılması mümkündür."

İran ile ticari ilişkilerimizin geliştirilmesi amacıyla 29 Ocak 2014 tarihinde imzalanan Tercihli Ticaret Anlaşması 1 Ocak 2015 tarihinde yürürlüğe girdi.

Bakan Elitaş da anlaşmanın yaptırımların kalkmasından sonraki dönemde ticaretin artırılması amacıyla söz konusu anlaşmanın zamanlıca ve doğru öngörüyle yapıldığını değerlendirdiklerini kaydediyor.

İlk Tercihli Ticaret Anlaşması

Bakan Elitaş anlaşma ile ilgili şu bilgileri veriyor: "Ülkemizin ilk Tercihli Ticaret Anlaşması olması bakımından önem taşıyan söz konusu TTA kapsamında taviz alınan sektörler içerisinde, ilaç, kozmetik, plastik malzemeleri, temizlik ürünleri, orman ürünleri, tekstil, hazır giyim, ev tekstili, mobilya, çelik ürünleri, demir ve demir dışı metaller, buzdolabı, bulaşık makinaları gibi beyaz eşya ürünleri, klimalar ve elektrik-elektronik ürünleri yer almaktadır.

İş dünyamızın önümüzdeki dönemde gümrük vergisi indirimleri alınan TTA kapsamındaki ürünlerde ihracatlarını arttırıcı faaliyetlerine hız vermelerini bekliyoruz. Ayrıca, yaptırımlar sebebiyle ihracatımızda düşüş yaşanan sektörlerimizden makine ve ulaşım araçları başta olmak üzere, dokumacılık ürünleri, gıda maddeleri, cam ve cam eşyalar ile inşaat malzemeleri ihracatında da artış görülmesini öngörüyoruz. Buna ilave olarak, yeni dönem müteahhitlik sektörümüze de önemli fırsatlar sunacaktır. Bununla birlikte, dünya ticaret sistemine daha fazla entegre olan bir İran'ın ticari ilişkilerimize de olumlu yansıyacağını düşünüyor ve bu çerçevede İran'ın Dünya Ticaret Örgütü üyeliğini destekliyoruz."

İran'a 200 iş adamıyla gittik

Bakan Elitaş, komşu ülkeye ziyaretlerin de yapıldığı belirterek konu hakkında şöyle konuşuyor: "Ülkelerimiz arasında üst düzey ziyaretler de artarak devam etmektedir. Başbakanımız Sayın Ahmet Davutoğlu'na 4-5 Mart 2016 tarihlerindeki İran ziyaretine yaklaşık 200 iş adamımız ile birlikte eşlik ettim. Bu kapsamda gerçekleştirilen Türk-İran İş Forumu'na her iki ülkeden yoğun bir katılım oldu. Önümüzdeki dönemde, iş adamlarımızın katılımı ile benzer organizasyonları gerçekleştirmeye devam edeceğiz. Ayrıca, Türk ve İranlı yetkililerin düzenli olarak bir araya geldiği ve ikili ticari ve ekonomik ilişkilerin tüm veçheleri ile ele alındığı Türkiye-İran Karma Ekonomik Komisyon (KEK) mekanizmasının 24. Dönem toplantısını 2014 yılında Tahran'da gerçekleştirmiştik. Bu yıl 25. Dönem toplantısını Nisan ayının ilk haftasında Türkiye'de gerçekleştirecek ve mevcut ekonomik ve ticari ilişkilerin daha da derinleşmesine yönelik adımları İranlı muhataplarımız ile kararlaştıracağız. Bu çerçevede, ticaretimizin önündeki tüm sorunların bertaraf edilmesini arzuluyoruz. Öte yandan, Bakanlığımızca sektörel ticaret heyeti, alım heyeti, fuar katılımları, yurt dışı birim marka ve tanıtım faaliyetleri başta olmak üzere İran'a ihracatımızı artırmaya yönelik faaliyetler desteklenmeye devam etmektedir.

Merkezlerimizden biri Tahran olacak

İran'ın Bakanlığımızca 2016-2017 döneminde de hedef ülkeler arasında belirlenmesiyle söz konusu faaliyetler daha da yüksek oranlarda desteklenmektedir. Bu çerçevede, Bakanlığımız tarafından 2015 yılında İran'da düzenlenen 12 fuar milli katılım desteği, 56 fuar bireysel katılım desteği kapsamına alınmış olup, anılan ülkeye yönelik 14 Sektörel Ticaret Heyeti organize edilmiştir. Diğer taraftan, ülkemizin pazarlama/dağıtım/lojistik üssü vazifesi görecek Türkiye Ticaret Merkezleri desteğimizin altyapısı da olgunlaşmış olup, ilk etapta kuracağımız merkezlerden birisi de Tahran'da olacaktır."

İran ve Türkiye'nin büyümek için reform yapmaları gerekiyor

TEPAV Direktörü
Güven SAK

İran ve Türkiye, bölgemizin iki kadim devleti. İki ülke arasındaki sınır, 16. yüzyıldan beri neredeyse hiç değişmedi. Bundan 20 yıl sonra bu bölgede sınırları değişmeden varlığını devam ettirecek beş ülke say deseler İran'ı ve Türkiye'yi listeye kesinlikle eklerim. Müsaadenizle, İran'a baktığımda neler gördüğümü sizlerle kısaca bir paylaşayım.

Birincisi, her iki ülkenin nüfusu da 78 milyon civarında. Yüzölçümü açısından bakarsanız İran'ın büyüklüğü, Türkiye'nin iki katından fazla. Nedir? Türkiye'nin nüfus yoğunluğu, İran'ınkinden yüksektir. Türkiye'yi Kore ile kıyaslarsanız bu kez, Kore'nin nüfus yoğunluğunun daha yüksek olduğunu görürsünüz. Dünya Bankası verilerine göre, kilometrekareye Kore'de yaklaşık 500 kişi, Türkiye'de 100 kişi, İran'da ise 50 kişi düşüyor. Bu ne demek? Kore'de ülke altyapısını geliştirmek kolay, Türkiye'de zor, İran'da ise daha da zor ve pahalı demek. Ülke ne kadar yoğun bir nüfusa sahipse hem altyapıyı tamamlamak kolaylaşıyor hem de diğer maliyetler o kadar aşağıya iniyor.

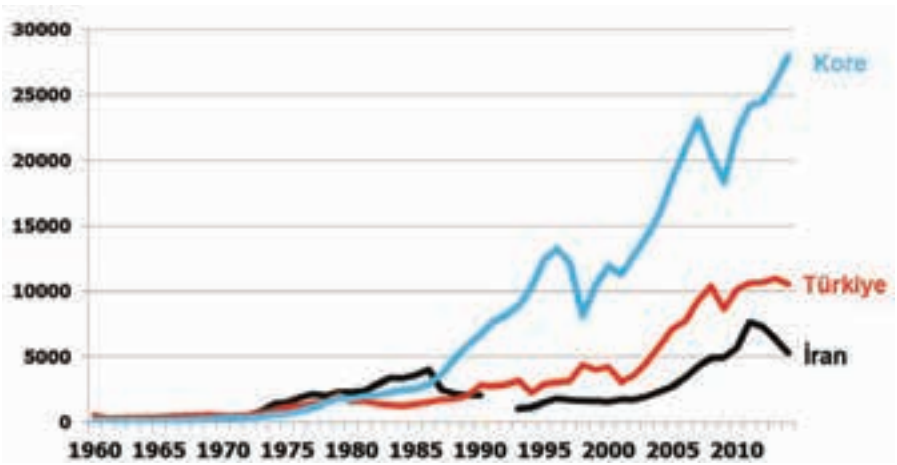
Geleyim ikincisine. 1980'li yıllarda İran ve Türkiye farklı yolları tercih ettiler. Türkiye, 1980'lerin başında politik transformasyon yerine ekonomik transformasyonu seçti. Türkiye ekonomisi, Turgut Özal reformları ile dünya ekonomisinin ayrılmaz bir parçası haline geldi. Önce fiyat kontrolleri kaldırıldı. Sonra hem ticaret sistemi hem de finansal sistem serbestleştirildi. Bu arada Türkiye, sermaye hareketlerini de serbestleştirdi. İran ise 1979 yılında, tüm dünyayı etkileyen önemli bir politik transformasyon sürecine girdi. İran, ekonomik transformasyon yerine politik transformasyonu seçti. Türkiye, dünyaya açıldı. İran ise dünyaya kapandı. Unutalım başkalarını, Türk firmaları için İran'da iş yapmak demek, Tahran'dan izin almak demekti. Bu durum hiç değişmedi. Bu, başlangıçta bir tercihti ama sonradan Amerikan yaptırımları ile İran daha da içine kapanmak zorunda kaldı. Ne oldu? Grafik, İran ve Türkiye'nin kişi başına düşen milli gelirlerini Kore ile kıyaslıyor. 1980'lere kadar İran'ın kişi başına düşen milli geliri, Türkiye'ninkinden fazlaydı. Dışa açılan Türkiye'nin kişi başına düşen milli geliri, İran'ınkini aştı. Bu arada, 1980'de kişi başına düşen milli geliri hem İran'ın hem de Türkiye'nin altında olan Kore, hepimizi geçti. Çünkü Kore bütünüyle dışarı açılırken Türkiye, yalnızca sanayisini Gümrük Birliği ile yabancı rekabete açtı. İran henüz rekabete açılmadı. Ben bu grafiğin dışa açılmanın önemini gösterdiği kanaatindeyim.

İki ülke de reform yapmalı

Şimdi geldiğimiz noktada hem İran'ın hem de Türkiye'nin, iktisadi büyüme süreçlerini devam ettirebilmeleri için reform yapmaları gerekiyor. Biz Türkiye'de sabah akşam, Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı'nın parçası olmak istiyoruz diyoruz ama daha bu taleple tarımı ve hizmetler sektörünü rekabete açma gereğini yan yana getirebilmiş gibi durmuyoruz. İran ise artık özel sektör eliyle büyümek isteyip istemeyeceğine karar vermek zorunda. Şayet bunu istiyorsa öncelikle, ekonomisinde özel sektörün ağırlığını artırmak zorunda. Zira kamu kesimi, İran ekonomisinin yüzde 80'ini kontrol ediyor. Kalan yüzde 20'nin 17'si özel sektör, 3'ü ise kooperatiflerden oluşuyor. İran'da refahın yükselmesi için ekonomide özel sektör ağırlığının artırılması ve İran'ın dışa açılması gerekiyor.

Benim gördüğüm şu ki İran, milletin refahı için ne yapması gerektiğini biliyor. Ama bunu Türkiye gibi yapmak istemiyor. Çin gibi, çok daha kontrollü bir biçimde yapmak istiyor. Türkiye'deki ekonomik transformasyon süreci, 2002 yılında bir politik transformasyon getirmişti. Benim gördüğüm, İran, politik transformasyonu zorlamayacak bir ekonomik transformasyon süreci istiyor. Çin deneyiminin son 35 yılı, bunun mümkün olabildiğini hepimize gösterdi. Ben, İran'a doğru baktığımda uyanma telaşında olan bir küçük Çin görüyorum doğrusu. Bunun da Türkiye'nin devam eden iktisadi dönüşüm süreci için önemli fırsatlar barındırdığı kanaatindeyim.

Türkiye, Kore ve İran'da kişi başına düşen milli gelir, cari ABD doları, 1960-2014

Kaynak: *Dünya Bankası, Dünya Kalkınma Göstergeleri*

Tercihli Ticaret Anlaşması'ndaki ürün sayıları artırılacak

İran'ın Ankara Büyükelçiliği Ticaret Müsteşarı Hamid ZADBOOM

İki ülke arasında ambargodan önce de sonra da dostluk ilişkisi bulunuyor. Türkiye, ambargo döneminde de İran'a çok destek oldu. Biz istiyoruz ki Türkiye ile İran arasındaki işbirliği hak ettiği konuma erişsin. Bizler İran İslam Cumhuriyeti'nin Türk işadamları ile işbirliğini artırma hedefindeyiz. İki ülke arasında birkaç yıldır altyapı çalışmaları süren Tercihli Ticaret Anlaşması'nın sağlam adımlarla ilerlemesini öngörüyoruz. İran, 125, Türkiye de140 üründe vergi indirimine gitti. Önümüzdeki dönemde bu sayılar artacak. Ekonomi Bakanlığı ile gerekli toplantıları yapıyoruz ve işbirliği geliştirmek için çalışıyoruz. İran ve Türkiye arasındaki ilişki daha da rahatlayacak. İki tarafın da bulacağı çözümler İran ve Türkiye arasındaki ticareti geliştirmek olacaktır.

Enerjimiz çok ucuz

Türkiye ve İran arasında ekonomik, ticari ilişkiler ve yatırımlar alanında son derece geniş işbirliği imkânları bulunuyor. Dikkat çekmek istediğim bir konu var; Türk işadamları mutlaka İran'a ziyaret gerçekleştirsinler. İran'ın sanayisini, serbest bölgesini gördükten sonra düşünceleri tamamen değişecektir. İran'la iş yapmak istiyorsanız mutlaka İran'a gidin görün derim. İran'ın cazip avantajlarından biri enerjinin ucuz olması. Şu an burada bir üretici firmaysanız İran'da daha ucuz üretip Asya ve Avrupa'ya ihracat yapabilirsiniz.

Önümüzdeki 6-9 ayda yapılacak fuarlara bazı şirketleri götürüp ağırlayabiliriz. İran'a ilgi duyanların yakından görüp değerlendirmesini sağlayabiliriz. Ziyaret ettiğiniz sektör bulunduğunuz sektör ise her türlü olanağı sunacağız. İran'la tanışmanız sizi İran'la ticarete götürecektir. Ürün ihraç etmek istiyorsanız İran'ı tanıyın.

76 milyonluk nüfusu içinde Türkiye'yi en az bir kez ziyaret etmiş 20 milyon dolayında İranlı olmasına karşılık, bu ülkeyi ziyaret eden Türklerin oranını düşük. İran'la Türkiye birlik olduğu zaman en güçlü birliktelik olacaktır. Ülkemin insanları ve Türk milleti çok zeki ve bütün dünyaya yayılmış durumda. ABD'de çok sayıda İranlı ve Avrupa ülkelerinde de yoğun bir Türk nüfus bulunuyor. İki ülke arasındaki sıkıntılar ve bölgedeki kaos kendi pazarlarını genişletmek isteyenlerin işine geliyor. Kanaatimce Türkiye'de gittikçe güçlenen sanayi, İran'ın gücü ile birlikte çok büyük bir güç birliği oluşturacaktır.

Her türlü desteğe hazırız

İran'la iş yapmak isteyen işadamlarına yatırım konularında ve şirket kuruluşu ve diğer konularda mevzuatla ilgili her türlü desteği vermeye hazırız. İran'la para transferi konusunda fazla sıkıntı kalmadı. 8 İran bankası şu an Türkiye ile çalışıyor. Şu an swift açılmış durumda. Önümüzdeki bir iki ay içinde hiç sıkıntı kalmayacak.

İran'ın vergi hukuku Türkiye'den daha rahat. Türkiye'nin vergi geliri İran'dan 10 kat daha fazla. KDV yüzde 9, gelir vergisi belli sektörlerde değişiklik gösteriyor, hele serbest bölgede ticaret yapıyorsanız vergi yok. Türkiye sınırında Maku Serbest Bölgesi kurduk. Birçok sanayicinin orada fabrika kurup Türkiye'ye ihracat yapıyor. Hem enerji, hem petrol ürünleri ucuz. Türk fabrikaları da var. Mesela Brillant Tebriz'de büyük bir şube açtı, tahminen bin çalışanı var. İran'da faaliyet gösteren işadamları ile istişare yapmanızı öneririm. İran ticaret kanununun zor bir yanı yok. İhracat serbest, vergisiz... İthalat için tarifemiz var ama ihracat masrafsız.

Çelik İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Namık EKİNCİ

Önümüzdeki dönemde sektörel ortaklıklar gündeme gelecek

Türk çelik sektörü olarak İran'a yaptığımız ihracat 2015 yılı sonunda geçtiğimiz yıla oranla yüzde 37,7 geriledi ve 104 bin ton civarında gerçekleşti. 2016 yılının ilk iki ayında ise geçen yılın aynı dönemine kıyasla İran'a çelik ihracatımız yüzde 21,2 düşüşle yaklaşık 13 bin ton oldu. Rakamlardan da anlaşıldığı gibi ticaretimiz şu an istenilen seviyenin çok altında. İlerleyen süreçte ihracatçılarımızın daha rahat bir şekilde ürünlerini ülkeye gönderebileceğini ve ihracatımızın eski seviyelerine çıkacağına inanıyoruz.

İran kendi içinde güçlü bir çelik sanayisine sahip, öncelikle bunu göz önünde bulundurmakta fayda var. İran'ın yeni süreçte yapacağı muhtemel yatırımlar için çelik ithalatına ihtiyacı olacağını ön görüyoruz. Ancak diğer taraftan artan talebe paralel olarak İran'da hızlı bir şekilde üretim de artacak. Böylece önümüzdeki dönemde aynı ürünün ithalatına ihtiyaçları kalmayacak.

Ambargonun kalkması ile birlikte ilk etapta İran'a Türkiye'den önemli bir yatırımcı çıkmayabilir ancak önümüzdeki dönemde sektörel ortaklıkların gündeme gelmesi muhtemeldir.

Türk çelik sektörünün ihracatını artırabilmek için; Ekonomi Bakanlığının "Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi Tebliği (URGE)" ve "Pazara Giriş" destekleri kapsamında Çelik İhracatçıları Birliği olarak İran'a ambargonun kaldırılmasının ardından ilk ticaret heyetimizi bu ülkeye yaptık. Geçtiğimiz yılın Kasım ayında 21 firma ve 27 temsilcinin katılımıyla gittiğimiz İran'da IMIDRO (İran Maden ve Madencilik Endüstrilerini Geliştirme ve Yenileştirme Kurumu), Tahran Ticaret Odası, İran Çelik Üreticileri Derneği ve İran Ticaret Geliştirme Kurumu'na resmi ziyaretler yaptık. Görüşmelerde ortak yatırım ve işbirliği için fikir birliğini ön planda tuttuk.

Markalarımız komşu ülkede yatırıma başladı

İran'da inşaat ve proje aşamasında olan ve her biri 15 bin metrekarenin üzerinde 100 alışveriş merkezi bulunuyor. Diğer taraftan ambargoların kalkmasıyla birlikte İran ekonomisinin yıllık yüzde 8 büyüyeceği öngörülüyor. Dolayısıyla İran markalarımız için önemli bir fırsat kapısı. Türk markalarının İran'daki bilinirliği ve prestiji çok yüksek. Zaten birçok markamız İran pazarında, Tahran, Tebriz, İsfahan, Meşhet, Hazar ve Kiş'te yer alıyor, bu markaların yanına yenileri eklenecek. 2015 sonu itibarıyla İran'da 30 kadar BMD markasının 150'ye yakın satış noktası bulunuyor. Geçen yıl Eylül ayında gerçekleştirdiğimiz İran turuna katılan markalarımızdan Derimod, Saat&Saat, Desa, İGS, İpekyol, Vakko, Çilek, Ziylan, Gizia, Kiğılı, Perspective, So Chic, Chakra, Penti, Damat, Mavi, Boyner, Twigy, İmza, Avva ve Tudors bu ülkede mağaza açma planlarını oluşturmaya başladılar.

Yol haritası belirledik

BMD olarak 1-4 Eylül 2015 tarihleri arasında İran'a bir ticaret turu düzenledik. 32 markadan 40 kadar temsilci ile gittiğimiz Tahran'da fırsatları yerinde gözlemleme imkânı bulduk.

12 AVM'nin yanı sıra kentin en önemli caddelerini ziyaret ettik. Markalarımızın temsilcileri İranlı yatırımcılar, master franchiseelar ve ülke danışmanlarıyla görüşme yaptılar. Yoğun ilgi gören turumuzda İran'daki fırsatlarla ilgili 8 oturum düzenlendi. Bu toplantılarda, markalarımız İran pazarına nasıl girebileceklerini, yol haritalarını ve beklentilerini paylaştılar. İran'a olan ilgi giderek artıyor ve üye markalarımız sık sık bu ülkeyi ziyaret ediyorlar. Yabancıların da benzer şekilde İran'a yönelik ilgileri var. BMD'den bu konuda öncü olmasını bekliyorlar. Eylül'den bu yana İran'da meydana gelen gelişmeleri değerlendirmek üzere yıl içinde tekrar bir ticaret turu düzenlemeyi planlıyoruz.

Birleşmiş Markalar Derneği Başkanı Sami KARİYO

Türk Plastik Sanayicileri Araştırma, Geliştirme ve Eğitim Vakfı (PAGEV) Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz EROĞLU

Gıda ambalajı ve inşaatta yeni yatırımlar planlanıyor

Yaptırımların sona ermesi ile bir yatırım hamlesine girmesinin beklediğimiz İran'ın, Türk plastik sektörü için önemli bir fırsat yaratacağını düşünüyoruz. Yeni dönemle birlikte ortak yatırım ve işbirliği çalışmalarıyla bu rakamın çok daha yükseleceğine inanıyoruz. Şu anda inşaat sektörüne plastik üreten firmalarımızın ve çuval üreten firmalarımızın İran'da mevcut yatırımları söz konusu. Önümüzdeki dönemde de özellikle gıda ambalajı ve inşaat malzemeleri sektöründe yatırımların planlandığını söyleyebilirim. Yine İran'ın Türkiye sınırına yakın bir bölgesinde petrokimya yatırımları da hız kazanmış durumda. Özellikle petrokimyasal ürünlerle başlayan işbirliğinin plastik mamullerle zenginleşeceğini öngörüyoruz. İran'da gerçekleştirilen IRANPLAST Fuarı'na sektörümüzden bir heyetle katılım gerçekleştireceğiz. Burada hem karşılıklı gelişmeye müsait alanları değerlendirmek hem de hâlihazırdaki ilişkileri geliştirmeyi arzu ediyoruz.

Firmalarımız İran'a yatırım konusunda oldukça hevesli. Özellikle ambalaj sektöründe global gıda firmaları İran'da varlığını artırdıkça bunların Türkiye'deki tedarikçileri de oraya yatırım yapacağını düşünüyoruz. Yine özellikle inşaat sektörüne plastik üreten firmalarımızın ve çuval üretimi yapan firmalarımızın şu an İran'da yatırımları mevcut. Türk plastik sektörü olarak İran inşaat sektörünü yatırımlarımız için yakından takip ettiğimizi söyleyebilirim.

İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Murat AKYÜZ

Ticaret, Çin'e karşı avantajımızı artıracak

İran kimya sektörü için çok önemli bir pazar. Ancak yıllardır uygulanan yaptırımlardan dolayı en fazla ülkemiz zarar görüyordu. Dolayısıyla yaptırımların kaldırılması sektörümüzü oldukça yakından ilgilendiriyor. Ocak ve şubat aylarına baktığımızda İran'a olan ihracatımızda geçtiğimizin yılın aynı dönemine göre miktar bazında yüzde 26'lık bir artışla 34 bin ton olduğu görülüyor. Değer bazında ise yüzde 12 düştü ve 79 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Ambargonun kalkmasının etkileri önümüzdeki aylarda daha net anlaşılacaktır. Kozmetik, plastikler ve mamulleri, eczacılık ürünleri, boya, organik kimyasallar, tutkallar gibi öne çıkan alt sektörlerimizin ihracatında İran çok önemli bir yere sahip. Özellikle kozmetikte bu pazarda çok güçlüyüz. Türk ürünlerinin algısı oldukça yüksek. İki ülke arasında ticaretin gelişmesi bu gibi engellerin kalkmasına bağlı. İran ile geliştirilecek ticari ilişkiler Çin'e karşı rekabet avantajımızı artıracak. Türkiye, İran ile çok iyi bir ticaret partneri olabilir.

Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği (TASD) Başkanı Hüseyin ÇETİN

Deri, Tercihli Ticaret Anlaşması'na girmeli

Ayakkabı sektörü olarak yeni dönemde fırsatları değerlendirmek için kolları sıvadık. İki ay kadar önce imkânları yerinde görmek üzere 25 firmamızın temsilcileriyle İran'ı ziyaret ettik. Ziyarette doğrudan yatırımdan çok İran'a ihracatı arttırma noktasında temaslarımız oldu. Görüşmelerimizin olumlu meyvelerini önümüzdeki dönemde alacağımızı umuyorum. Türkiye ile İran arasında Ocak 2015'te yürürlüğe giren Tercihli Ticaret Anlaşması var. Anlaşma birçok ürünü daha düşük gümrükle İran'a ihraç etme imkânı sağlıyor. Ne yazık ki deri ürünleri bu imkândan yararlanamıyor. Bizi ambargonun kaldırılmasından daha çok bu anlaşma ilgilendiriyor. Ayakkabının da anlaşma kapsamına dâhil edilebilmesi için bakanlık nezdinde temaslarımız sürüyor. Çabalarımızın en kısa zamanda sonuç vereceğini ümit ediyorum. Eğer çabalarımız sonuç verir ve ayakkabıyı Tercihli Ticaret Anlaşması'na dâhil edebilirsek İran'a bu yıl ihracatımızı ikiye katlayıp 20 milyon dolara çıkarabilir, orta ve uzun vadede bu ülkeyi Türk ayakkabı sektörü için en önemli pazarlardan biri konumuna getirebiliriz.

Turizmde bu sene çift haneli büyüme bekliyoruz

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) Başkanı Başaran ULUSOY

İran'dan Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayısı 2014 yılında yüzde 32'lik artışla 1 milyon 590 bine ulaştı. Olumlu hava 2015 yılında da devam etti ve 1,7 milyon ziyaretçi seviyesi aşıldı. İran üzerindeki yaptırımların tamamen kaldırılmasının bundan sonraki süreçte de turizme çok önemli katkıları olacağını söyleyebiliriz. Sonuç olarak 2016 yılında İran'dan Türkiye'ye gelen turist sayısında çift haneli büyüme verilerine ulaşılmasını bekliyoruz. Hali hazırda İran pazarı ile yakın işbirliği içinde çalışan çok sayıda üyemiz bulunuyor. İran'ın üzerindeki yaptırımların kalkması ile birlikte turizm alanında artan hacmin mevcut işbirliklerini geliştirmenin yanı sıra İran pazarına yapılacak yatırımları da artıracağını düşünüyoruz. İran pazarındaki gelişimi sağlamak ve mevcut turizm hacminin artırılmasını sağlamak için çalışmalarda bulunuyoruz. Son olarak İran'ın başkenti Tahran'da düzenlenen Uluslararası Turizm Fuarı'na katılarak Türkiye'nin turizm değerlerini hem İranlı turizm profesyonelleri hem de son tüketicilere tanıttık.

Önceki dönemde İran'ın üzerindeki yaptırımlar nedeniyle para transferi noktasında yaşanan sıkıntılar İran pazarı ile ilgili yaşadığımız en önemli sorunların başında geliyordu. Yaptırımların kalkması ile birlikte bu sorunda bir azalma bekliyoruz.

İstanbul Hazırgiyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) Başkanı Hikmet TANRIVERDİ

İran pazarından çok daha fazla pay alacağız

Ambargoların kalkacağının belli olmasıyla birçok ülkenin iştahını kabartan İran'da Türkiye'yi bekleyen birçok fırsat var. Özellikle hazır giyim ve konfeksiyon sektörü için İran, hiçbir şekilde göz ardı edilmemesi gereken ve büyük potansiyel vaat eden önemli bir pazar. Coğrafi ve kültürel yakınlığımız, Türk markalarının İran'daki olumlu algısı, modayı İstanbul ve Dubai'den takip etmeleri çetin rekabet şartlarında bizim avantajlarımız olarak öne çıkıyor. Orta ve uzun vadede pazardan çok daha fazla pay alabileceğimizi vurgulamak istiyorum. Aralık 2015'te İran'a iç çamaşırı alt sektörüne yönelik Ur-Ge projesi kapsamında büyük bir heyet düzenledik. Karşılıklı işbirliğini geliştirmeye yönelik çalışmalarımız devam ediyor. İran'daki hazır giyim ve konfeksiyon fuarlarını değerlendiriyoruz. Uygun fuarlara İHKİB olarak milli katılım yapılmasının sektörümüz adına yararlı olacağını düşünüyorum. Önümüzdeki birkaç yılda büyük bölümü hazır giyim sektöründen olmak üzere markalarımızın İran'da 1000 civarında mağaza ve satış noktasına ulaşacaklarını tahmin ediyorum.

İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Zekeriya METE

Ambargolardan sonra ihracatımız % 80 arttı

İran'a ambargoların kaldırılması ticaretimizi konu ülkeye artırdı. Özellikle Ekim ayında geçen seneye oranla % 80'lik bir artış söz konusu. 2016 yılı için ise geçtiğimiz ocak ve şubat ayına kıyasla % 30 ile % 43'lük artış gözlemleniyor. İhracatçılar olarak bir ülkeye yatırım yapmadan önce o ülkenin Türk ürünlerine nasıl yaklaştığına bakıp, konu ülkelere ihracat yaptıktan sonra devamındaki süreci takip ederek potansiyellere göre yatırımlarımızı yapıyoruz. An itibariyle İran yeni açıldığı için zaman ihracatçımıza ne şekilde yatırımlar yapılması gerektiğini gösterecek. Geçtiğimiz aylarda İran'a kapsamlı bir ticaret heyeti düzenlemiş bulunmaktayız ve bu heyet çerçevesinde ilişkilerimizi bir üst noktaya taşıdık. İlerleyen süreçte bu tarz çalışmalar düzenlene bilinir.

Yeni açılan bir pazarda bilinmeyenler çoktur ve beklenmedik sorunlarla karşılaşabilirsiniz ancak İran'la çok büyük problemler yaşanmamaktadır. Zamanla ufak tefek çıkabilecek sorunlar da çözümlenecektir.

Ticaretin gelişmesi için sertifikasyon sorunu bir an önce çözülmeli

Şekerli Mamuller Tanıtım Grubu Başkanı Hidayet KADİROĞLU

İran ambargosu kaldırıldığı ilk ay itibari ile % 30'dan başlayan artış 2015-2016 Ocak ve Şubat ayları karşılaştırıldığında % 50'ye çıktı. Bu yükselişin ilerleyen zamanlarda daha da artmasını bekliyoruz.

İran, 80 milyonluk nüfusuyla devasa bir pazar… Böylesine büyük bir pazar eğer tam olarak açılabilirse taşıyarak yetişilemeyecek bir potansiyel de… Fakat yatırım için önce ticaret yapmalıyız. Böylelikle pazarı daha iyi anlayabilir ve sağlıklı analizler yapabiliriz. Türk şekerli mamul ihracatçıları olarak şu aşamada ticareti geliştirme gayretindeyiz. Ticaret umulan gibi olursa yatırım arkasından gelecek. Birlik olarak geçtiğimiz aylarda İran'a kapsamlı bir ticaret heyeti düzenledik ve bunun da çok verimli geçtiğine inanıyoruz. Yaptığımız gözlemleri ve İran açılımını etkileyecek global gelişmeleri de dikkate alarak yeni dönemde yeni gündemler yapabiliriz. İran'da sertifikasyon önemli. GMP diye bilinen bir belgelendirmeleri var. Çıkarılması 1,5-2 yıl alıyor. Ticaret için bunun kolaylaştırılması gerekiyor. Eğer ticari ortam normalleşir ve zorluklar aşılırsa İran'ın en önemli ihracat pazarlarımızdan Irak gibi olma potansiyeli var.

İMMİB Yapı Malzemeleri Komitesi Başkanı Serdar URFALILAR

Doğu'daki iller için büyük fırsatlar oluştu

Müzakereler sonucu kaldırılan ambargo ile genel olarak baktığımızda sadece yapı malzemeleri sektörü için değil; bütün sektörlerin beklentisi arttı diyebiliriz. Özellikle Ağrı, Erzurum ve Van gibi doğu bölgesinin ticareti gelişmiş olan illerimiz için önemli fırsatlar doğmuştur. Buradaki önemli nokta bu fırsatları değerlendirirken geç kalmamamız gerekiyor. Japon, Çin ve Avrupalı firmaların şimdiden bu fırsatları değerlendirdiklerini görüyoruz. İran her ne kadar yeni açılımların en favori adresi olarak gözükse de Türk firmaları pazara yabancı değiller.

Geçtiğimiz sene, Confair Fuar'ına katıldığımızda bizimle beraber 60 Türk firması gelmiştir. Yaptığımız görüşmelerde olumlu sonuçlar aldıklarını ve Türk malı algısının iyi olduğu için bunu hızlıca değerlendireceklerini dile getirmişlerdi. Bu sene, Ağustos ayında tekrar Confair fuarına katılmayı planlıyoruz. Bu fuarda ortak işbirliklerine imza atarak, iki ülke arasındaki ilişkilere katkıda bulunacağız.

İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği (İDMİB) Başkanı Mustafa ŞENOCAK

İran'da yatırım yapmak öncelikli planımız

İran'ın dünya ticaretine entegrasyonu, İran'a karşı uygulanan ambargoların kalkması sektörümüzün de İran pazarına yönelik beklentilerini artırdı. Ambargonun kaldırılmasının ihracatımıza yönelik etkilerinin olumlu yönde olduğunu açıkça ifade edebiliriz. Kasım 2015'te İran'a yönelik bir ticaret heyeti gerçekleştirdik. Oldukça verimli geçen bu çalışma sonucunda güzel sonuçlar elde edildiğini ifade edebiliriz. Üyelerimizin genel olarak ihracatlarını ve ikili ticaretlerini artırmak üzerine yoğunlaştıklarını, İran'da yatırım konusunun şu aşamada öncelik olarak ele alınmadığını ifade edebiliriz. 2015 yılının Kasım ayında İran'a yönelik bir ticaret heyeti yapıldı ve son derece olumlu sonuçlar elde edildi. Bu ziyaretin devamında nisan ayı içerisinde İran'dan bir heyeti İstanbul'da ağırlamayı planlıyoruz.. 2015 yılında İran'a yönelik yapmış olduğumuz İDMİB önderliğindeki ticaret heyetiyle İran'daki ihracatçı Birlikleriyle işbirliği konusunda bir ortam yakalandı. Bu olumlu hava değerlendirilerek Türkiye-İran deri ve deri ürünleri ticaretinin artış göstereceğinden umutluyuz.